

Жарко Анђелковић

Београд

САМОСТАЛНОСТ ОПШТИНЕ – ШАНСА ЗА МЛАДЕ

Сажетак

Локална самоуправа означава статус локалне заједнице у односу на државу. Аутор у овом раду истиче неопходност да грађани једног подручја управљају заједно општином. Општине, односно њени грађани морају сами о себи бринути, разговарати и унапређивати своју привреду. Због тога се аутор залаже за повраћај имовине општинама одузете законом из 1995. године.

Општина би, према аутору требало да постане „проширена породица“, ћелија дешавања у друштву. Због тога је неопходно да се реafirмишу добри међуљудски односи и кварталска сарадња јер је отуђење велико, а међусобна комуникација мала. Општина кроз своје мере и акције мора бринути о „оживљавању“ добре сарадње међу свим својим грађанима.

Кључне речи: локална самоуправа, општина, Град Београд, самосталност, шанса за младе.

У оквиру концепта: “Регионализације и децентрализације” градске општине, у систему локалне самоуправе, нпр. Града Београда, добијају права изворних општина, како би могле да самостално и небирократизовано управљају својом имовином и пословима. Локална самоуправа означава статус локалне заједнице у односу на државу, тако што има своја изворна овлашћења која се односе на битна животна питања грађана.¹⁾

Ништа природније, у поретку који је актуелан, него да грађанин сам управља и располаже својим капиталом, па следствено то-

1) Eugen Pusić, *Lokalna zajednica*, Zagreb, 1963, стр. 23.

ме и логици приватне својине да грађани једног подручја /општине/ заједно управљају и воде послове општинском имовином.

Појам локалне или комуналне самоуправе означава облик и организацију управљања друштвеним пословима у примарним територијалним друштвеним заједницама при чему се у оквиру локалне самоуправе обављају се послови који су од непосредног интереса за становнике одређеног подручја.²⁾ Ови послови по свом садржају и обиму су локалног значаја, јер су везани за одређено насеље, место (*locus*) или уже гравитационо подручје.

Интерес власника је врхунски интерес, али удружен у општини има и ноту социјалне сигурности, тј. помоћи онима који су слабијег имовног стања. Та функција се може одвијати на нивоу Града Београда, ради уравнотеженог и равномерног развоја општина /корективни критериј/.

Град би, дакле, „задржао“ стратешке интересе, односно функције од значаја за развој и капиталну изградњу Београда. Ту надлежност би му пренеле општине. Град мора имати све оне функције које су општине сагласне да удруже ради ефикасности и економичности у задовољавању истих. Град, односно, Град Београд би у нашем предлогу био попут „конфедерације општина“ или „заједнице општина“ /нови концепт/.

Општине, односно њени грађани морају сами о себи бринути, разговарати и унапређивати своју привреду и зато се залажемо за повраћај имовине општинама одузете законом из 1995. године /Закон о средствима у својини Републике Србије/. Тим законом је извршена последња и најгрубља национализација /дефинисати јавну имовину/.

Ми сада не желимо само формални статус, нпр Општине Стари Град, који има једна нпр. општина Сурдулица у Србији, него и даље од тога - децентрализацију Града Београда, односно приближавање функција општине грађанима и њиховом бизнису. Градске општине су хендикепиране и практично неуставно изопштене из одлучивања о битним својим развојним тачкама Београда.

Не може Град одлучивати шта ће општина радити. Процес мора бити обрнут - „одоздо на горе“ и поготову Град не може имати право да укине општину. Град ће добити новац од општина за

2) Суботић Драган, „Модели организовања и управљања у локалној заједници“, *Политичка ревија*, Институт за политичке студије бр. 2, 2008, стр. 450.

заједничке функције онолико колико је успешан у доношењу и реализацији заједничких потреба и пројеката. На тај начин биће могуће да се свака општина развија „сопственим снагама“, а не оним што јој Град „остави“.

Наиме, да ли је у реду да нпр. општина Стари Град предвиди, односно планира буџет за 2011. годину у износу од 1.254.204.000,00 динара, што је мање око 14% од претходне године, јер јој је Град толико „узео“ без сагласности одборника? И како сада да општина намири планиране потребе својих грађана?

Када смо код финансија, ми предлагемо да општини од пореза остаје за своје функције, планове и програме, најмање 60% средстава. Такође, залажемо се за смањење фирмарина, за које сматрамо да се износ мора формирати по реалном критеријуму - стицању профита, а не према потребама државе /општина/.

Све промене и унапређења је могуће извести у оквиру истог буџета или са минималним повећањем, а исто то важи и за број запослених у општинама. Ми смо за принцип равномерног развоја, али и за принцип равномерног распоређивања „немаштине“. Ако немамо богату општину мора то осетити и град и распоредити терет равномерно, по предлозима општина уз јасно одређивање приоритета у немаштини.

Тако ће општина заиста постајати асоцијација грађана, а не „послушник“ наредбодавне градске власти. Општина стиче контакт са грађанином и са њим мора ићи у акције и помагати му у разним пословним и животним ситуацијама /поверење/.

Ради помоћи грађанима у невољи морамо формирати фондове општина за помоћ грађанима у елементарним и другим непогодама и рђавим ситуацијама. И ради тога општина мора имати више утицаја у јавним градским комуналним предузећима. Нпр. тако што ће општина имати „човека за контакт“ са истима и разрешавање бројних проблема у кратком року. Сада општине чекају по више месеци или док се неко не повреди за поклопац на уличном шахту. Поготову ако је исти међу зградама, не може се утврдити надлежност: „Водовод и канализација“ или „Градско стамбено“? Затим чекамо за сијалицу у парку, кошење траве у паркићима између зграда и сл. Дакле, тражимо бољу комуникацију са „комуналцима“. У управним одборима предлагемо и општински, а не само градски кадар. Тражимо стручни, а не партијски кадар.

У вези са приватизацијом јавних комуналних предузећа предлажемо, ако нема адекватног система и предлога да иста остане градска као у Бечу или да се размотри наш систем „трипартитне“ имовине, који би по нама допринео бољитку у раду „комуналаца“.

Наиме, имовину у градским и општинским јавним предузећима поделити на државну, градску /општинску/ и имовину грађана. Овако заступљено власништво задржава потребан јавни интерес у овим предузећима, али ће истовремено приватни интерес тежити профиту.

Даље, ми сматрамо да општине самосталније доносе неке прописе, али с друге стране општине морају да се брину и о дерегулацији прописа. То се може постићи тиме што ће у самим законима стајати услови како ће се нешто спровести у општинама и да општине немају право да додају још услова мимо закона за регулисање тих проблема грађана. Типичан пример за ово је поступак легализације бесправно изграђених објеката. Наиме, општине су поред законских додале и „безброј“ својих услова и /уз цену/ тај поступак је блокиран. Ми смо и даље за акцију „гиљотине“ таквих бесмислених прописа којих највише има у Граду, али и у већини општина.

Наш је предлог да општине прибављају документацију по службеној дужности, коју сада прибављају грађани, у разним поступцима за остваривање својих права. Исто тако ми смо за одређивање рокова и да са „хутањем администрације“ странка право остварује, тј. грађанин може радити оно што је тражио од општине. Хоћемо одговорност општина за неажурност.

Тражимо да општина заиста постане „проширена породица“, ћелија дешавања у друштву, да се реafirмишу добри међуљудски односи и кварталска сарадња. Отуђење је велико, а међукомуникација мала. Општина кроз своје мере и акције мора бринути о „оживљавању“ добре сарадње међу грађанима и уметницима, међу школама и учитељима и сл.

За овакву општину, за коју се залажемо, морамо формирати адекватну општинску стручну службу, односно општинску управу. Сада је та управа инертна, незаинтересована, не прати прописе нити прати појаве и проблеме у раду и спровођењу закона и других прописа. Када је и колико општина предложило промену стања? Чиновници се према грађанима односе као бирократи. Ми сматрамо да су управни чиновници и други запослени ту заиста

због грађана и ми их мерама и поступцима, као и едукацијом морамо учинити „сервисним“ и мотивисаним за решавање проблема странака. Управа мора бити грађанска, а не потпуно одсутна и као да јој се проблеми грађана не дотичу. То подразумева промену и прописа и понашања.

Прво што ми предлажемо у стварању ефикасне општинске управе је следећи принцип: Конкурс, критерији, тест и одређено време, при избору и запошљавању радника. Не може се заснивањем радног односа у општини стећи пензија, без добрих резултата.

Ми не правимо разлику између државних и приватних факултета и универзитета при запошљавању. Онај ко положи тест је примљен. Пријем у општинску управу је орочен и зависи од резултата и оцена да ли се иде у следећи мандат. Мандат има и секретарица, а општина не би у ери „мобилног интернета“ требала да има више од једне секретарице.

Квалификациона структура у општинским управама се мора коренито мењати. Не могу радити они који само заузимају места способним и школованим младим људима који су на бироу. Зато тражимо пријем на одређено време док се добро и активно ради. Наравно и за хуману ноту смо при крају радног века.

Општинске управе морају добити и низ других осим горе поменутих послова. Помињали смо легализацију, али ту су и дозволе за нову изградњу. Добро разлучити шта оставити граду. Зар је потребно да за једну „урбану капију“ за коју дозволу издаје општина, тражити урбанистичку сагласност Града? То може стручан и способан архитекта одлучити на лицу места.

Дакле, залажемо се да се за мале ствари питају и грађани у интерактивном односу и поштовање мишљења које је разуме се у складу бар са градским скрупулама. За деформализацију смо, али не за хаос! Може се то и кроз грађанску иницијативу, али то захтева активнији однос „општинара“.

Општина треба да добије прерогативе и то много веће у „сређивању“ кућне самоуправе у којој сада влада, заиста хаос. Зграде пропадају због небриге неколицине неодговорних.

Предлажемо да општине хитно поставе управнике зграда, тамо где нису изабране скупштине /савети/ зграда, а нема их у 70% зграда. Грађани, а пре свега одговорни власници станова и других посебних делова зграда су очајни. Дакако, то подразумева хитну

измену прописа. Наравно, ми не предлажемо ништа „преко колена“ него поступно и законито, али ефикасно, без чекања. Општина треба да уређује те односе, а да остане „Градско стамбено“, али на основама присним са општинама, о чему смо напред говорили за јавна предузећа.

Дакле, желимо и предлажемо самосталнију и општину „живота“, веће интеракције са грађанима са мање бирократије. За општину окренуту грађанима и решавању њихових проблема. За едуковану и стручну управу, истинити „сервис грађана“. Демократски преображај политичких система у земљама транзиције, незамислив је без опсежне модернизације и демократизације основног нивоа политичке организације, локалне власти и локалне самоуправе.³⁾

Разуме се да би се до овога дошло, неопходно је изменити законе и друге прописе, да се сачине стручне комисије на нивоу Града и дају предлог аката на основу ових и других - ваших предлога. Наиме, ми ове наше предлоге, као иницијативу, дајемо на широку консултацију и прикупљање још бољих предлога и сугестија.

Zarko Andjelkovic

THE AUTONOMY OF MUNICIPALITIES – THE CHANCE FOR YOUNG PEOPLE

Summary

Local self-government represents the status of local communities in relation to the state. The author of this paper emphasizes the necessity that citizens of an area run municipalities. Municipalities or its citizens must take care of themselves, and they must to discuss and to improve their economy. Therefore, the author advocates the return of the property that was confiscated by the law from 1995.

According to the author municipality should become "extended family", the cell of events in society. Therefore, it is necessary to reaffirm the good relationships and cooperation, because the estrangement is bigger every day and the interpersonal communication is very bad. The municipalities have to worry about the revival of good cooperation among all its citizens.

Key words: local self-government, municipalities, the City of Belgrade, independence, a chance for young people.

3) Петар Матић, „Развој локалне самоуправе у Републици Србији“, *Политичка ревија*, Институт за политичке студије, Београд, бр. 3, 2006, стр. 75.

ЛИТЕРАТУРА

- Вукомановић Дијана, *Реч имају грађани*, Центар за демократску културу, Београд, 2002.
- Матић Петар, „Развој локалне самоуправе у Републици Србији”, *Политичка ревија*, Институт за политичке студије, Београд, бр. 3/2006.
- Пусић Еуген, *Локална заједница*, Загреб, 1963.
- Радивоје Маринковић, *Локална самоуправа – старе и нове недоумице*, Институт за политичке студије, Београд, 1998.
- Обрадовић Жарко, „Локална самоуправа у Србији”, *Политичка ревија*, Институт за политичке студије, Београд, бр. 2/2008.
- Симић Александар, *Принципи модерног управљања локалном заједницом*, Центар за либерално-демократске студије, Београд, 2002.
- Стојадиновић Миша, „Србија пред изазовима”, *Српска политичка мисао*, Институт за политичке студије, Београд, бр. 3/2009.
- Суботић Драган, „Модели организовања и управљања у локалној заједници”, *Политичка ревија*, Институт за политичке студије, Београд, бр. 2/2008.

Resume

The author of this paper emphasizes the necessity for citizen's government inside municipalities. That is the reason why citizens of municipalities must take care of themselves. They also have to work on their communication and to improve their economy. They must to establish good relationships and cooperation in the time when the estrangement is all around us. That is why municipalities have to worry about good cooperation among all its citizens. The concept of local or municipal government represents a form of social affairs government in primary territorial communities where the local self-governments are performing the tasks which are very important for the residents. Municipalities should be more independent in making regulations, but on the other hand they also have to worry about deregulation. That can be achieved by laws which will regulate implementations of regulations. We think that citizens should be asked when the decisions are made and that the government should be more interactive.

